

SEE MORE JESUS • WANTTOSEEMORE.COM

बायबल आत्मसंयम (मर्यादाना) बदल काय सांगस? — पायाभूत • स्ट्रॉंग्स नंबरसहित KJV शास्त्रवचनं

THE FOUNDATION • THE ORIGINAL STUDY, SET IN THE ANCIENT ORDER

संयम — मूलभूत बायबलसंबंधी सिद्धांत

उघडणारा शब्द

आता एक गरजेचे शब्द ऐका. आत्म्याना फळ शे संयम — ग्रीक शब्द शे एग्रातेइया (G1466, temperance), आतमधला बळ, स्वतःले राज्य करानं. शहर जिंकनारा बळ नाही; आत्मांले राज्य करनारा बळ शे. हि अभ्यास तुमासमोर दोन वाट ठेवस. एक राजा बगा जो स्वतःले राज्य करू शकनं नाही: एक भाजीपाल्याना बागकरता तो आपला बिछान्यावर पडना, आपलं तोंड फिराडनं, अन् कायबी खाना नाही — अन् शेवटले त्यानं स्वतःले इकी टाकं. अन् तो एकलाच नाही. शौलले लोकसना भय वाटनं. बलामले मजुरी आवडी. हव्वांनी बघं अन् घेतलं. दाऊदनी धाडनं अन् घेतलं. प्रत्येकानी कायतरी देवना आवाजपेक्षा वर ठेवनं, अन् प्रत्येकानी ते मिळाडाकरता स्वतःले देईन टाकनं. आतां पुत्रकडे बगा. तो भुकेला व्हता, अन् दगडसले हुकुम देनं नाही. त्यानी सर्व राज्य बघतले, अन् नमनं नाही. त्याले अपमान करनात, अन् त्यानी परत अपमान करनं नाही. जरी तो पुत्र व्हता, तरीबी त्यानी आज्ञापालन शिकनं. अन् हाई शे तुमाकरता शांती: हि स्वतःवर राज्य करानं तुमचं एकलाच काम नाही — हाई त्याना आत्म्याना फळ शे, अन् देव विश्वासू शे सुटकाना रस्ता बनाडाले. हाई शोधी काढा.

या अभ्यासमा तीन प्रश्नांनी उत्तर दिले जायत:

1. संयम काय शे, अनी तो कठुन येस?
2. माणुस आपल्याले कसा इकी टाकस, जसा अहाब अनं एसाव नी आपल्याले इकी टाकं व्हतं?
3. आत्मसंयमना परफेक्ट उदाहरण कोण से, अनी संयमपणे काय उत्पन्न करस?

ग्रीक कीवर्ड

“संयम” — **G1466 egkrateia** — आत्मसंयम, इंद्रियदमन, संयम
आत्म्याना फळ संयम आहे

“संयमी” — **G1467 egkrateuomai** — स्वतःले आवर घालनं, रोखनं, संयमी हर्निं
अनं जो कोणी स्पर्धामा उतरस तो सर्वा गोष्टीमा संयमी हर्सि

“संयमानी” — **G4996 sophronos** — सोबरपणे, संयमीपणे, चांगला मनना वापर करीन
कृपा आमाले या सद्याना जगमा संयमानी जगणं शिकाडस.

“विकला” — **G591 apodidomi** — देवाकरता, अर्पण करना, विकना
Esau ye ekya khavachina tukdyasathi apla janmasiddha hakk vikun takla

“नम्र” — **G5013 tapeinoo** — खाली करनं, अपमानित करनं, नम्र करनं
त्यानी स्वताले लीन करी लिधं, अनी मरणपावतर आज्ञाधारक व्हयना.

“शिवागाळ” — **G3058 loidoreo** — निंदा करनं, शिवागाळ देनं
जवा त्याले शिव्या दिन्या गयी, तवा त्यानी उलट शिव्या दिधी नही

HEBREW KEYWORDS हिब्रू संबं महत्वाचा शब्दहीन

“विकला” — **H4376 makar** — विकाने, समर्पण करणे
तू परमेश्वरना दृष्टीमा वाईट करावाकरता तुनासले विकी दिधं

(माझा वैयक्तिक विचार — makar (H4376, to sell) हा शब्द अहाबवर बोलेला व्हता; apodidomi (G591, to sell) हा शब्द एसावविषयी लिखेला व्हता. दोन भाषा, एकच सौदा: माणुस आपला जीव त्या वस्तूसाठी देतो जी त्याले हवी व्हती. संयम म्हणजे आपलं आपल्याकडे राखनं, जेणेकरून तू विकला जाशीस नही.)

ओपनिंग एंकर

गलती 5:22-23 पवित्र आत्मानाद्वारा निष्पन्न व्हनारा फळ, प्रिती, आनंद, शांती, सहनशीलता, ममता, चांगुलपणा, ईश्वसुपणा
[G1466 egkrateia ■] (23) सौम्यता, संयम ह्या शेतस; असासना विरुद्ध नियमशास्त्र नही.

संयम — आत्मसंयम — पवित्र आत्मानाद्वारा निष्पन्न व्हनारा फळ शे.

(माझा वैयक्तिक विचार — बघा इंद्रियनिग्रह कठे उभा राहतस: आत्म्याना फळांमांदी. हऊ पहिले माणसाचं काम नाही; हऊ फळ आहे. egkrateia (G1466, इंद्रियनिग्रह) म्हणजे आतलं बळ — आपला आपणच ताब्यात ठेवनं. जठे आत्मा राहतस, तठे हे फळ वाढतस, आणि अशा गोष्टीविरुद्ध कोनताच कायदा नाही.)

I. जवा आत्मसंयम नही राहतस — अहाब

A. 1 Kings 21:1-4 ↗ *read this in your Bible*

आत्मसंयम नही — त्याले जे पाहिजे व्हतं ते नही भेटनं यामुळे तो भारी झाला, नाराज झाला अनी जेवाले बी तयार नव्हता.

B. 1 Kings 21:7 ↗ *read this in your Bible*

इजबेलनी देवाच्या कायद्याले रद्द करानाशी दिलेली ऑफर, हाच तो वस्तु व्हतो जेनी अहाबच्या भ्रष्ट भूकेले वाट दखत व्हती.

C. 1 Kings 21:20 ↗ *read this in your Bible*

आहाब देवना नजरमा वाईट काम करानाकरता स्वतःले इचलं व्हतं.

D. 1 Kings 21:25 ↗ *read this in your Bible*

आहाबसारखा कोणीच नव्हता, ज्यानी वाईट काम करानासाठी आपला जीव इच्छापूर्वक इच्छिपला व्हता, अनी त्याले त्याच्या बायकोनी भडकाडं व्हतं.

(माले वैयक्तिक विचार — एक राजा व्हता, अनी तो आपला आपलेच राज्य करी शकना. अख्खं राज्य त्याना व्हतं, तरी एक भाजीना बागेनी त्याले उदास करी टाकं अनं त्याना भूकच काढी लिदी. शब्द शे makar (H4376, विकानं): त्याने आपला इच्छा पूरी करानाकरता आपला आपलेच इच्छाना हातमां इच्छाले इच्छा नही, इच्छाच माणुसले धरी लेस.)

II. स्वतःले इच्छापूर्ती करानी पद्धत — देवना आज्ञापालनपेक्षा जास्त मोलवाल्या कोणतीबी गोष्ट

A. 1 Samuel 15:24 ↗ *read this in your Bible*

शाऊलनी लोकसना भय अनं स्तुतीले देवना वाणीना आज्ञापालना पेक्षा जास्त मोल दिधं.

B. २ पेत्र 2:15 त्या सरळ रस्ता सोडीन बहकनात, बौरना पोत्या बलाम यानामांगे त्या चालनात; त्याले अधर्मनं वचन प्रिय व्हतं.

बलामले अधर्मना मोबदला देवना आज्ञापालनपेक्षा जास्त प्रिय व्हता.

C. उत्पत्ती 3:6 त्या झाडनं फळ खावाले चांगलं, दखाले मनोहर, अनी समजदार कराले इष्ट शे अश त्या बाईले दिसनं, तवय तिनी त्या झाडनं फळ तोडीसन खादं अनं आपलासोबत आपला नवराले बी ते दिधं; अनं त्यानी पण ते फळ खादं.

हव्वाले त्या झाडना फळना दखाव अनी समजदार कराले इष्ट अशा वासनाले, देवना वचनना आज्ञापालनपेक्षा जास्त महत्व दिधं.

D. 2 Samuel 11:2-4 ↗ *read this in your Bible*

दावीदले तिनासाठे संगती वु आनंद देवना आज्ञापालनपेक्षा जास्त मौल्यवान मानला.

(माझे व्यक्तिगत विचार — चार जिंदगीमा एक पॅटर्न ध्यानमा घ्या: शौलले भय खाधं; बलामले प्रेम करं, हव्वाले दुखं, दावीदले घेतलं. यामाधला कोणीच जबरदस्तीने करला नाई. प्रत्येकाने एक वस्तूले देवाच्या वाणीपेक्षा जास्त किंमत दिही, अनी ती मिळाडाकसाठी आपलं आपणले सोपाडी दिधं. वस्तू वेगळी व्हती; पण सौदा एकच व्हता.)

III. ख्रिस्त — आत्मसंयमनं परिपूर्ण उदाहरण

A. इब्री 5:8 तरी तो देवना पोऱ्या असतांना बी दुःख सहन करीसन आज्ञापालन करानं शिकना.

तरी तो देवना पोऱ्या असतांना बी दुःख सहन करीसन आज्ञापालन करानं शिकना.

B. फिलिपै 2:8 तो नम्र व्हता अनी आज्ञाधारक न्हावाना मार्गवर चाली गया, अनी कुसखांबवर मरना. **[G5013 tapeinoo ■]**

त्याने आपल्यासले नमीर लिदं अनी मरणपावतोर, आखो कुसाना मरणपावतोर, आज्ञापालक व्हयना.

C. १ पेत्र 2:22-23 त्यानी पाप करं नही, अनी त्याना चेहरावर कपट दिसनं नही; **[G3058 loidoreo ■]** (23) त्यानी निंदा व्हई राहिंती तवय त्यानी उलट निंदा करी नही; दुःख सहन करी राहिंता तवय त्यानी धमकी दिधी नही; तर सर्व न्याय करनारा परमेश्वरवर आपली आशा ठेवा.

निंदा व्हई राहिंती तवय, त्यानी उलट निंदा करी नही, तर सर्व न्याय करनारा परमेश्वरवर आपली आशा ठेवी.

(माले वैयक्तिक विचार — अहाबले राज्य व्हतं पण त्याना स्वतःवर काही ताबा नाई व्हता; पुत्रले सर्व सामर्थ्य अनं पूर्ण अधिकार व्हता. त्यानी स्वतःले नम्र करं — tapeinoo (G5013, to make low). त्याले अपमानित करेल व्हतं — loidoreo (G3058, to revile) — अनं त्यानी परत उत्तर नाई दिधं. आत्मसंयम ही कमजोरी नोहे; ही सामर्थ्य शे जां देवाना इच्छाकडे वाकेल शे, मरणापावतोर.)

IV. संयम काय जन्मस थे — फळ आनि मुकुट

A. २ पेत्र 1:5-6 यामुये तुमले व्हई तीतला प्रयत्न करीसन ईश्वरसमा सात्त्विकतातीन, सात्त्विकतामा ज्ञाननी भर **[G1466 egkrateia ■]**

(6) ज्ञानमा इंद्रियदमननी, इंद्रियदमनमा धीरनी, धीरमा सुभक्तीनी

ज्ञानमा इंद्रियदमननी भर व्हस, अनं इंद्रियदमनमाईन धीर येस, अनं धीरमाईन सुभक्ती येस.

B. १ करिंथ 9:24-25 शर्यतमा पयणारा सर्वाच पयतस, पण एकलेच बक्षीस मिळस हाई तुमले माहीत नही का? तुमले ते मिळी अस पळा. **[G1467 egkrateuomai ■]** (25) स्पर्धाकरता मेहनत करनारा प्रत्येक माणुस सर्वा गोष्टीसमा संयमन करस. त्या नाशवंत बक्षीस मिळाडाकरता करतस, पण आपण अविनाशी बक्षीस मिळाडाकरता करतस.

स्पर्धाकरता मेहनत करनारा प्रत्येक माणुस सर्वा गोष्टीसमा संयमन करस, अविनाशी बक्षीसकरता.

C. तिताले पत्र 2:11-12 कारण सर्व माणससले तारण देणारी देवनी कृपा प्रकट व्हयेल शे; **[G4996 sophronos ■]** (12) अनी ती कृपा आपलाले शिकाडस की, अभक्ती अनी संसारन्या गोष्टीसना त्याग कर अनी स्वतःले नियंत्रीत, पवित्र अनं भक्तीमय जिवन या जगमा जग.

कृपाच आपलाले शिकाडस की, संसारन्या वासनासना त्याग कर अनी या वर्तमान जगमा स्वतःले नियंत्रीत जिवन जग.

(माले वैयक्तिक विचार — क्रम बगा: संयम ज्ञानमा जोडना जाये, अनं धीर संयमवर बांधलेला जाये. अनं कृपा शिकवसं: जी कृपा तारणले आणस, तीच कृपा आपले शिकवसं की सांसारिक वासनासले नाही म्हणावं अनं संयमानं जगावं — सोफ्रोनीस (G4996, सोबरली), शुद्ध मनासहित. जे नाशवंत मुकुटसाठी दौडतस, ते सर्व गोष्टीमा संयमी रायतस — एग्रातेउओमाई (G1467, संयमी रायनं) — तर आपण अविनाशी मुकुटसाठी किती जास्त संयमी रायनं पाहिजे.)

दोघांचं तोंड — शब्द विकनं: माकार (H4376, विकनं) आणि अपोडिडोमी (G591, विकनं)

A. 1 Kings 21:20 ↗ *read this in your Bible*

एक राजा भाजीपाल्याना वावरसाठी आपला जीव इच्छा वेचात.

B. इब्री 12:16-17 कोणी व्यभिचारी असाले नको, ज्यानी जेवणकरता आपलं जेष्ठपण ईकं त्या एसावनामायक कोणी ऐहीक बुद्धीना न्हावाले नको, याकडे ध्यान द्या. **[G591 apodidomi ■]** (17) तुमले माहीत शे त्यानानंतर तो वारस हक्कतीन आशिर्वाद मियाडा करता ईच्छा करी राहिंता पण त्याले परत रिकामा हात धाडामा वनं, त्यानी जरी अश्रु काढीसन बराच प्रयत्न करात तरी बापनं मन फिरावनं त्याले जमनं नही.

एका जेष्ठ पुत्रनी एक घास जेवणकरता आपलं जेष्ठपण ईकं, अनी हिब्रू पुस्तक जोडतं जे राजांना पुस्तकमा नही शे — त्या अश्रु, जे व्यापार परत विकत घेवाले सकनात नही.

(माझा वैयक्तिक विचार — या अभ्यासमा जितला माणसं संगशेत, त्यामा फक्त दोनजणासाठीच "विकला" हा शब्द लिंवला शे: अहाब अनं एसाव. एक राजाने धार्मिकता एक भाजीपाल्याच्या बागेसाठी विकी, तर एक जेठ्या पुत्राने आपला वारसा एका जेवणासाठी विकला. राजांच्या पुस्तकमा अहाबाना शेवट न्यायाशी होतस, पण इब्री पत्रच एसावले आणखी पुढे नेतस — त्या दिवसापर्यंत जवा त्यानं आसू ढाळीन आशीर्वाद परत मिळाडाची कोशीश करी, अनं त्याले पश्चातापाचं कोणीच थान नई भेटं. आपलाले नको विकू; काही सौदे परत खरेदी करता येत नईत.)

C. उपदेशक 4:12 जो माणुस एकला शे त्याले जर कोनी भारी पडना तर दोनीसले त्याना ईरोध करता ई. तीनपदरी दोर सहजा सहज तुटस नही.

दोन जन त्याले तोंड देवू शकतीन + तीन पदरी दोरी लवकर तुटत नही.

सावली आनी पूर्तता — तीन तरेची वासना, आनी एकाची आज्ञापालन

Shadow उत्पत्ती 3:6 त्या झाडनं फळ खावाले चांगलं, दखाले मनोहर, अनी समजदार कराले इष्ट शे अश त्या बाईले दिसनं, तवय तिनी त्या झाडनं फळ तोडीसन खादं अनं आपलासोबत आपला नवराले बी ते दिधं; अनं त्यानी पण ते फळ खादं.

आत्मसंयमनी पहिली अपेशता: अन्न, डोया, अनी शहाणपणाकरता वासना.

१ योहान 2:16 कारण जगमा सर्वकाही शे ते म्हणजे शरिरनी वासना, डोयासनी वासना, अनं संसारनाबद्दल फुशारकी, हाई पितापाईन नहीत, तर जगपाईन शेतस;

पुन्हा ते तिनही सांगल्या गयेत.

Fulfillment मत्तय 4:3-4 मंग सैतान येशुना जोडे ईसन त्याले बोलना; “तु देवना पोऱ्या शे, तर ह्या दगडले आज्ञा कर की, भाकर व्हई जा. (4) पण येशुनी त्याले उत्तर दिधं, ‘माणुस फक्त भाकर खाईसन नही तर देवना मूख माईन निंघणारा प्रत्येक वचनघाई जगी, असा शास्त्रलेख शे.’”

मत्तय 4:8-10 मंग सैतान त्याले एक भलता उचा डोंगरवर लई गया अनी त्याले जगमाधला सर्वा राज्य अनी त्यासनं वैभव फटकामा दखाडं (9) अनी त्याले सांगं, “जर तु पाया पडीन माले नमन करशी तर हाई सर्व तुनं व्हई जाई.” (10) तवय येशुनी त्याले उत्तर दिधं, “अरे सैतान, आठेन चालता व्हय,” कारण अस शास्त्रमा लिखेल शे की, “परमेश्वर तुना देव यानी भक्ती कर, अनी फक्त त्यानीच सेवा कर!”

भूकमा अनी डोया ना वासनामा परीक्षा व्हयनी, त्यानी वचनघाई उत्तर दिधं अनी फक्त देवलाच नमन करं.

रोम 5:19 कारण जसं एकना आज्ञाभंगमुये बराचजन पापी ठरनात, तसच एकना आज्ञा पाळामुये बराचजन न्यायी ठरतीन.

एकना आज्ञाभंगमुये बराचजन पापी ठरनात, तसच एकना आज्ञा पाळामुये बराचजन न्यायी ठरतीन.

(माले वैयक्तिक विचार — तेच तीन दरवाजा: देह, आखिन, अनी जिवनाचा गर्व. झाडाजोडे बायकोन देखं, वांछा करं, घेतं अनी खायं. रानमा पुत्रले त्याच दरवाजावर परीक्षा व्हयी, अनी त्यानी हरेक वखत सांगं, “असं लिखेल आहे.” जठे पहला माणुस पडना, तठे एकाच्या आज्ञापालनसनी बराच लोक नितीमान व्हयनात.)

बंद करणे

१ करिंथ 10:13 तुम्हीन असा परिक्षामा नही पडनात जी मनुष्यना शक्तीना बाहेर; अनी देव ईश्वरसपात्र शे, तो तुमनी परीक्षा तुमना शक्तीना पलीकडे व्हवु देवाव नही, तर परिक्षासंगे तिनामातीन निंघाना उपाय बी करी, अस की, तुम्हीन ती सहन कराले समर्थ व्हावे पाहिजे.

देव ईश्वरसपात्र शे, अनी परिक्षासंगे तिनामातीन निंघाना उपाय बी करी.

२ पेत्र 1:6 ज्ञानमा इंद्रियदमननी, इंद्रियदमनमा धीरनी, धीरमा सुभक्तीनी [G1466 egkrateia ■]

इंद्रियदमनमा धीरनी + धीरमा सुभक्तीनी.

(माझा वैयक्तिक विचार — हाई संपूर्ण अभ्यास एक ओळीमा: तपसंयम, एक्रातेइया (G1466, temperance), आत्म्याना फळ शे — तु त्याना सामर्थ्यसे शासित व्हस. अहाबे आपलाले विकी दिधं, माकार (H4376, to sell); एसावे आपलं जेष्ठत्व विकी दिधं; शौल, बलाम, हव्वा, आनि दावीद हर एकने कोणतरी वस्तुले देवना वाणीपेक्षा जास्त मोल दिधं. पण पुत्रे मरणापावतो आपलाले शासित राखं, आनि एकना आज्ञापालनसे बराच जण नितीमान करा जासतस. आनि देव विश्वासू शे: तुमले सहन व्हई शेकेन त्यापेक्षा जास्त परीक्षा येवाची नही, आनि परीक्षासंगे तो सुटकाना मार्ग बनाडस. आपला ज्ञानमा तपसंयम मिळाडा, आनि अविनाशी मुगुटसाठी दौड करा.)

सराव प्रश्नमंजुषा

1. गलतीकरांसकडे 5:22-23 — पवित्र आत्मानाद्वारा निष्पन्न व्हनारा फळ, प्रिती, आनंद, शांती, सहनशीलता, ममता, चांगुलपणा, ईश्वरसुपणा सौम्यता, आनी:

- शहानपण
- संयम
- ज्ञान

2. 1 राजा 21:20 — तु आपला जीव इले इच्यासाठी इकी टाकनं शे:

- परमेश्वरना नजरमा वाईट काम करनं
- लोकसनी नजरमा वाईटपणा करनु
- तुना बापदादा नां रस्तानं चाल

3. 1 शमुवेल 15:24 — शौल बोलना, मी परमेश्वरनी आज्ञा उल्लंघन करी, कारण:

- मी परमेश्वरना भय राखं, अनं त्यानी वाणी मानी
- लोकसनी लूट मायथीन काही घेतल

c) मी लोकसनं भ्या खाल्ली, अनं त्यासनी वाणी मानी

4. २ पेत्र २:१५ — बौरना पोऱ्या बलामले प्रिय व्हतं:

- a) जादूटोण्याना मोबदला
- b) योग्य मार्ग
- c) अधर्मनं वचन

5. 1 पेत्र 2:23 — त्यानी निंदा व्हई राहिती तवय त्यानी:

- a) उलट निंदा करी नही
- b) पून्हा उत्तर दिधं
- c) त्यासले व्हवू दिधं नही

6. इब्रीलोकासले 12:16 — एसाव एक जेवणकरता आपलं काय ईकं:

- a) त्याना आशीर्वाद
- b) आपलं जेष्ठपण
- c) त्याना वारसा

7. 1 करिंथी 10:13 — देव ईश्वासपात्र शे, तो परिक्षासंगे तिनामातीन निंघाना उपाय बी करी:

- निंघाना उपाय
- b) पश्चातापाची जागा
- c) पापनी शेवट

उत्तर किल्ली: 1-b, 2-a, 3-c, 4-c, 5-a, 6-b, 7-a

HYA ABHYASACHA SHAKHA KASHA HOTE

विकेल्याले कसा परत विकत घेतला जाय: अहाब अनी एसावेन आपणाले विकं, पन तुम्हाले मोलमा विकत घेतलं (1 करिंथकरांस 6:20) — पापाखाली विकेला (रोमकरांस 7:14), तरी शापपाईन सोडवला (गलतीकरांस 3:13).

शहर कशा राखेल जाई: ज्या मानसना आपला आत्मावर ताबा नही तो त्या शहरना सारखा शे जे तुटेल शे अनी ज्याले भिंती नही (नीतिसूत्रे २५:२८); अनी जो आपला आत्म्यावर राज्य करस तो शहर जिंकनारापेक्षा चांगला शे (नीतिसूत्रे १६:३२).

शर्यत कशी चालतस: सर्व गोष्टीमा संयमी हर्ना धीराने आपला पुढे ठेवेल शर्यत चालाले नेस, येशूकडे बगत (इब्री लोकसले पत्र १२:१-२).

शिडी कशी वर चढतस: ज्ञानमा संयम, संयममा सहनशीलता, सहनशीलतामा भक्ती (2 पेत्र 1:5-7) — की तु ना वाया राहस ना निष्फळ राहस (2 पेत्र 1:8).

परीक्षा व्हणारासले कशी मदत व्हस: कारण त्यानी स्वतः परीक्षा सहन करेल शे, म्हणीसन जे परीक्षिले जाई त्यासले तो मदत करी सकस (इब्री लोकासले पत्र 2:18) — आपणासारखा दरेक बाबतीमा परीक्षिला ग्याल, तरी पाप बिगर (इब्री लोकासले पत्र 4:15).

कृपा कशी शिकाडस: संयमे राह्यनं त्या धन्य आशा अनं वैभवशाली प्रगट होनाकडे लई जास (तीत 2:13) — एक खास लोक, चांगला काम करामा आतुर (तीत 2:14).

SOURCES & CREDITS

Scripture: Ahirani Matthew and Mark (CC BY 4.0) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).